

Antagen av kommunfullmäktige den 25 november 2009, § 188 Dnr: 1032/09-902

BESTÄMMELSER OM PENSION FÖR ANSTÄLLDA

Sammanfattning

Beslutsordning

- Beslutanderätt i specifika pensionsfrågor regleras i kommunens delegationsordning.

Pension till anställda

- Samordning mellan lön och ålderspension ska inte ske då en ålderspensionär återkommer och arbetar tillfälligt i kommunen.
- Särskild avtalspension kan beviljas efter individuell prövning. Särskild avtalspension är ingen rättighet utan ett erbjudande från kommunen. Pensionen ska användas restriktivt.
- Pensionsförstärkning i samband med förtida uttag av ålderspension kan övervägas då det finns särskilda skäl.
- Äldre anställda har möjlighet att minska arbetstiden utan påverkan på tjänstepensionen. Arbetstidsminskningen kan beviljas efter individuell prövning. Arbetstidsminskningen är ingen rättighet utan ett erbjudande från kommunen.
- Tillsvidareanställda har möjlighet att löneväxla till pensionsförsäkring via ett överenskommet månatligt bruttolöneavdrag.

Pension till förvaltningschefer och motsvarande

- Förvaltningschefer och motsvarande samt annan anställd i särskilt fall, har möjlighet att omfattas av alternativ KAP-KL.

Pensionsinformation till anställda

- Kommunen tillhandahåller information om de pensionsrättigheter och pensionsmöjligheter som följer av anställningen.

Tryggande av pensionsförmåner

- Kommunen tryggar avgiftsbestämd ålderspension, förmånsbestämd ålderspension, pension till efterlevande och alternativ KAP-KL med försäkring. Premie betalas löpande.
- Kommunen tryggar särskild avtalspension för anställda inom räddningstjänsten, särskild avtalspension enligt överenskommelse och pension intjänad före 1998 genom beskattningsrätten. Pension intjänad före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse. Övriga pensionsåtaganden redovisas som en skuld i kommunens balansräkning.

Inledning

Bestämmelserna i KAP-KL (KollektivAvtalad Pension) innehåller möjligheter till lokala överenskommelser. Bestämmelser om pension för anställda i Båstads kommun beskriver det kommunen beslutat ska gälla i specifika pensionsfrågor, vilka pensionsmöjligheter anställda kan omfattas av samt hur kommunen tryggar sina pensionsåtaganden.

Bestämmelser om pension ska användas som en aktiv del i kommunens personalpolitik i syfte att stärka möjligheten att rekrytera och behålla kompetent personal.

Uppdatering

Bestämmelser om pension ska ses över inför varje mandatperiod och uppdateras om det finns behov av det. Förändringar inom kommunen eller i lagar och kollektivavtal som påverkar pensionsområdet, kan göra att bestämmelserna behöver ses över oftare.

Beslutsordning

Beslutanderätt i specifika pensionsfrågor regleras i kommunens delegationsordning.

Pension till anställda

Allmänt

Kommunens anställda omfattas av pensionsavtalet KAP-KL. Anställda som före 2006 fått rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning omfattas inte av KAP-KL utan av det tidigare pensionsavtal som gällde vid den aktuella tidpunkten.

Samordning mellan lön och ålderspension

Lönen ska inte samordnas med ålderspensionen i det fall en ålderspensionär återkommer och arbetar tillfälligt i kommunen i det fall kommunen har behov av den extra arbetskraften.

Särskild avtalspension enligt överenskommelse

Särskild avtalspension enligt överenskommelse är en avgångspension som kan betalas ut på heltid eller deltid efter individuell överenskommelse. Särskild avtalspension är ingen rättighet utan ett erbjudande från kommunen. Pensionen ska användas restriktivt. Nedanstående regler ska tillämpas, men kan frångås i undantagsfall om det råder speciella omständigheter.

Allmänt

Särskild avtalspension kan beviljas efter individuell prövning då det finns särskilda skäl, till exempel övertalighet och organisatoriska förändringar. Den anställde ska ha uppnått 61 års ålder.

Vid pension på deltid omregleras anställningen i samband med arbetstidsminskningen.

Pensionsnivå

Pensionsnivån är 75 procent av den fasta överenskomna lönen vid pensionstillfället.

Pension på deltid betalas ut i en omfattning som motsvarar arbetstidsminskningen.

Utbetalning

Pensionen betalas ut från den överenskomna tidpunkten till 65 års ålder. Pension på deltid kan efter särskild överenskommelse förlängas till längst 67 års ålder.

Pensionsutbetalningarna upphör tidigare än ovan om intjänad pensionsrätt 1997-12-31 eller förmånsbestämd ålderspension börjar betalas ut. Vid pension på deltid upphör utbetalningarna tidigare även i det fall sysselsättningsgraden ändras eller anställningen upphör på arbetstagarens initiativ.

Påverkan på övrig tjänstepension

Pensionsavgifter till avgiftsbestämd ålderspension upphör att betalas i samband med avgången. Vid pension på deltid upphör avgifter att betalas till den del som motsvarar arbetstidsminskningen.

Under förutsättning att den anställde uppnått 61 års ålder vid avgången med särskild avtalspension bibehålls rätten till en eventuell förmånsbestämd ålderspension. Pensionsgrundande tid fortsätter att tillgodoräknas till 65 år. Även rätten till efterlevandepension bibehålls under den tid särskild avtalspension betalas ut.

I förekommande fall ska förmånsbestämd ålderspension och efterlevandepension beräknas på ett pensionsunderlag (genomsnittslön) enligt KAP-KLs ordinarie regler.

Samordning

Förvärvsinkomst upp till ett prisbasbelopp per år från annat arbete än i kommunen, undantags från samordning med särskild avtalspension.

Anställda som avgår med särskild avtalspension ska i normalfallet inte få återanställas i kommunen. Om så ändå skulle ske, skall pensionen samordnas med lönen utan tillämpning av fribelopp enligt ovan.

Samordningen sker sedan genom att pensionen minskas med 75 procent av inkomsten.

Finansiering

Kostnaden för den särskilda avtalspensionen finansieras till hälften av respektive förvaltning och till hälften av kommunens centrala pensionskonto.

Påverkan på allmän pension mm

Avgång eller arbetstidsminskning med särskild avtalspension kan komma att påverka allmän pension, socialförsäkringsförmåner och ersättningar från avtalsförsäkringarna. Kommunen kompenserar inte den anställde för denna påverkan, men skall informera om den.

Pensionsförstärkning vid förtida uttag

Anställda kan i särskilda fall beviljas ett tilläggsbelopp som förstärkning till pensionen före 65 år.

Pensionsförstärkning kan övervägas då det finns särskilda skäl av individuell karaktär. En förutsättning är att den anställde uppnått 61 års ålder och avgår med förtida uttag av tjänstepension före 65 år.

Beslut fattas efter individuell prövning. Tilläggsbeloppets storlek fastställs i varje enskilt fall och är detsamma under hela utbetalningstiden, ingen indexering ska ske. Kostnaden för pensionsförstärkningen finansieras till hälften av respektive förvaltning och till hälften av kommunens centrala pensionskonto.

Beloppet betalas ut kontant varje månad via kommunens pensionsadministratör, från avgången och längst till 65 års ålder. Anställningen upphör i samband med pensionsavgången. Inget ytterligare tjänstepensionsintjänande sker därefter.

Möjlighet till minskad arbetstid för äldre anställda

I syfte att underlätta kommunens effektiviseringsarbete samt framtida kompetens- och generationsväxling kan kommunen erbjuda möjlighet till minskad arbetstid för äldre anställda.

Anställningen omregleras i samband med arbetstidsminskningen. Kostnaden finansieras till hälften av respektive förvaltning och till hälften av kommunens centrala pensionskonto.

Alternativ 1

Minskad arbetstid med bibehållen tjänstepension

Arbetstidsminskningen kan beviljas efter individuell prövning med hänsyn tagen till förutsättningarna i verksamheten.

Möjligheten gäller tillsvidareanställda och innebär att den anställda tillåts minska sin arbetstid till lägst 50 procent. Lön betalas ut efter den faktiska arbetstiden, men det fortsatta tjänstepensionsintjänandet behålls oförändrat. Arbetstidsgränsen på 50 procent är satt med hänsyn till möjligheten att planera arbetet inom verksamheten.

Den anställda ska ha uppnått 61 års ålder och ha minst 10 års sammanhängande anställningstid i kommunen i direkt anslutning till arbetstidsminskningen.

Möjligheten gäller till 65 års ålder, men kan efter särskilt beslut förlängas till längst 67 års ålder.

Som pensionsgrundande lön för tjänstepensionen tillgodoräknas den fasta lönen före arbetstidsminskningen. Denna lön ska förändras procentuellt med faktiska löneökningar.

Arbetstidsminskningen kan komma att påverka den anställdes allmänna pension, socialförsäkringsförmåner och ersättningar från avtalsförsäkringarna eftersom den kontanta lönen blir lägre. Kommunen kompenserar inte för denna påverkan, men ska informera om den.

Alternativ 2

80-90-100-modellen

Arbetstidsminskningen kan beviljas i undantagsfall efter individuell prövning och enbart under förutsättning att arbetet medger det.

Möjligheten gäller tillsvidareanställda. Anställda som arbetar heltid tillåts minska sin arbetstid från 100 till 80 procent. Lön betalas med 90 procent och det fortsatta tjänstepensionsintjänandet sker på 100 procent.

För anställda som arbetar deltid används samma grundmodell som ovan. Det innebär att arbetstiden minskas med 20 procent, lönen minskas med 10 procent och det fortsatta tjänstepensionsintjänandet behålls på deltidsnivån före arbetstidsminskningen. Med hänsyn till möjligheten att planera arbetet inom verksamheten, ska den anställdes arbetstid efter minskningen vara minst 50 procent.

Den anställda ska ha uppnått 63 års ålder och ha minst 10 års sammanhängande anställningstid i kommunen i direkt anslutning till arbetstidsminskningen.

Möjligheten till minskad arbetstid gäller till 65 års ålder, men kan efter särskilt beslut förlängas till längst 67 års ålder.

Som pensionsgrundande lön för tjänstepensionen tillgodoräknas den fasta lönen före arbetstidsminskningen. Denna lön ska förändras procentuellt med faktiska löneökningar.

Arbetstidsminskningen kan komma att påverka den anställdes allmänna pension, socialförsäkringsförmåner och ersättningar från avtalsförsäkringarna eftersom den kontanta lönen blir lägre. Kommunen kompenserar inte för denna påverkan, men ska informera om den.

Löneväxling till pension

Erbjudandet om löneväxling till pension syftar till att stärka kommunens möjlighet att attrahera och behålla kompetenta medarbetare.

Allmänt

Samtliga tillsvidareanställda har möjlighet att löneväxla till pension. Löneväxlingen sker genom att den anställda varje månad avstår en del av sin bruttolön. Det överenskomna beloppet betalas till en tjänstepensionsförsäkring.

Överenskommelse om löneväxling kan träffas i samband med införandet av löneväxlingserbjudandet, vid nyanställning, vid den årliga löneöversynen eller vid medarbetarsamtalet.

Kostnadsneutralitet

I syfte att uppnå kostnadsneutralitet tillgodoräknas den som löneväxlar ett tilläggsbelopp på för närvarande 7,5 procent. Tilläggsbeloppet betalas tillsammans med det överenskomna löneväxlingsbeloppet till pensionsförsäkringen.

Exempel: För en anställd som har ett överenskommet bruttolöneavdrag på 1 000 kronor, betalas 1 075 kronor till pensionsförsäkringen.

Syftet att uppnå kostnadsneutralitet innebär också att löneväxlingen inte ska påverka den anställdes ordinarie tjänstepension. Bruttolönen före växling ska därför även fortsättningsvis vara pensionsgrundande.

Bruttolönen före växling ska även ligga till grund för framtida lönerevisioner samt vid beräkning av lönerelaterade tillägg och avdrag, till exempel semesterlönstillägg och sjukavdrag.

Eget val

Lägsta belopp att växla är 300 kronor och högsta är 10 000 kronor per månad, dock maximalt 20 procent av bruttolönen per månad.

Försäkringsbolag anvisas av kommunen.

Den anställda väljer sedan själv om beloppet ska sparas i traditionell försäkring eller fondförsäkring och om försäkringen ska tecknas med återbetalningsskydd. Åter-

betalningsskydd innebär att pensionskapitalet betalas till familjen om den anställde avlider.

Löneväxling vid sjukdom och ledighet

Löneväxling görs de månader det finns lön att dra det överenskomna beloppet från. Om det inte går att verkställa bruttolöneavdraget, till exempel vid sjukdom, föräldraledighet eller tjänstledighet, görs ett tillfälligt uppehåll i löneväxlingen.

Ändring och uppsägning

Den anställde kan ändra löneväxlingsbelopp efter en varseltid på tre månader.

Kommunen och den anställde har en ömsesidig rätt att avsluta löneväxlingen efter en uppsägningstid på tre månader. Om förutsättningarna för löneväxlingserbjudandet förändras på grund av ändringar i lag eller centralt kollektivavtal har den anställde och kommunen en ömsesidig rätt att säga upp löneväxlingen med omedelbar verkan.

Påverkan på lagstadgade och kollektivavtalade förmåner

Löneväxlingen kan komma att påverka den anställdes allmänna pension, socialförsäkringsförmåner och ersättningar från avtalsförsäkringarna eftersom dessa ersättningar baseras på faktiskt utbetald lön respektive sjukpenninggrundande inkomst. Löneväxling lämpar sig därför i första hand för den som efter växlingen har en lön över 8,07 inkomstbasbelopp, cirka 410 800 kronor år 2009.

Pension till förvaltningschefer och motsvarande

I syfte att stärka kommunens möjlighet att rekrytera och behålla högre chefer och nyckelpersoner i konkurrens med andra arbetsgivare, erbjuder kommunen i enlighet med bestämmelserna i KAP-KL möjlighet till alternativ pensionslösning enligt nedan.

Erbjudandet omfattar förvaltningschefer och motsvarande samt annan anställd i särskilt fall.

Alternativ KAP-KL**Allmänt**

Alternativ KAP-KL innebär att den förmånsbestämda ålderspensionen enligt KAP-KL byts mot en premiebestämd ålderspension. Övriga pensionsförmåner inom KAP-KL behålls oförändrade eller följer Bestämmelser om pension för anställda i Båstads kommun.

Jämfört med den ordinarie förmånsbestämda ålderspensionen innebär alternativ KAP-KL större flexibilitet och möjlighet till individuell anpassning.

Kostnadsneutralitet

Alternativ KAP-KL är kostnadsneutral för kommunen. Pensionsförmånen tryggas genom tjänstepensionsförsäkring och premie betalas månadsvis. Premien motsvarar den som kommunen skulle ha betalat för förmånsbestämd ålderspension.

Förmånsbestämd ålderspension som tjänats in i kommunen före den tidpunkt då alternativ KAP-KL börjar gälla, kan om det är försäkringstekniskt möjligt och efter individuell överenskommelse lösas in och räknas med i försäkringen för alternativ KAP-KL. Betalning sker med engångspremie.

Eget val

Den anställda väljer själv om premien ska placeras i traditionell försäkring eller fondförsäkring och om försäkringen ska tecknas med återbetalningsskydd. Återbetalningsskydd innebär att pensionskapitalet betalas till familjen om den anställda avlider.

Försäkringsbolag anvisas av kommunen.

En anställd som valt att omfattas av alternativ KAP-KL kan inte återgå till ordinarie KAP-KL så länge anställningen i kommunen består.

Utbetalning

Pensionen betalas ut tidigast från 55 års ålder efter individuell överenskommelse med försäkringsbolaget. Pensionen kan tas ut under en begränsad tid eller livslångt. Kortaste utbetalningstid är vanligen fem år.

Pensionsinformation till anställda

Enligt KAP-KL, "Riktlinjer för arbetsgivarens informationsansvar" är arbetsgivaren ansvarig för att anställda informeras om pensionsförmåner som tjänas in i anställningen. Kommunen tillhandahåller pensionsinformation enligt nedan.

Information om pensionsval och valblankett

Anställda som ska välja försäkringsbolag för den avgiftsbestämda ålderspensionen för första gången får information och valblankett från kommunens externa valcentral.

Årlig pensionsprognos och värdebesked

Den anställda får varje år en skriftlig pensionsprognos med information om intjänade pensionsförmåner i anställningen. Pensionsprognosen skickas ut av kommunens externa pensionsadministratör.

Den anställda får också varje år ett värdebesked från det försäkringsbolag som respektive anställd valt för sin avgiftsbestämda ålderspension.

Information om löneväxling och alternativ KAP-KL

Kommunen tillhandahåller information om möjligheten att löneväxla till pensionsförsäkring och generella konsekvenser av löneväxlingen.

Kommunen tillhandahåller allmän information om alternativ KAP-KL till dem som omfattas av erbjudandet.

Informationsträffar

Kommunen erbjuder med viss regelbundenhet muntlig och gruppvis pensionsinformation riktad till samtliga anställda. Syftet är att informera om KAP-KLs regler, det individuella valet, samt öka medvetenheten om individens ansvar för sin framtida pension.

Övrigt

Anställda kan vända sig till kommunens pensionshandläggare med pensionsfrågor.

Ansökan om pension

Anställda som ska gå i pension ska lämna skriftlig anmälan till närmaste chef senast tre månader före planerad pensionering.

För begäran om utbetalning av den avgiftsbestämda ålderspensionen ska den anställda vända sig direkt till det försäkringsbolag som valts.

För begäran om utbetalning av allmän pension ska den anställda vända sig direkt till Försäkringskassan.

Tryggande av kommunens pensionsåtagande

Kommunen tryggar för närvarande sina pensionsåtaganden för anställda på nedanstående sätt.

Avgiftsbestämd ålderspension	Tryggas genom försäkring. Löpande inbetalning av premie.
Förmånsbestämd ålderspension	Tryggas genom försäkring. Löpande inbetalning av premie.
Pension till efterlevande	Tryggas genom försäkring. Löpande inbetalning av premie
Särskild avtalspension för anställda inom räddningstjänsten	Tryggas genom beskattningsrätten. Intjänandet skuldförs årligen.
Särskild avtalspension enligt överenskommelse	Tryggas genom beskattningsrätten. Hela pensionsbeloppet skuldförs i samband med beviljad pension.
Pension intjänad före 1998	Tryggas genom beskattningsrätten. Pensionsutfästelsen redovisas som en ansvarsförbindelse.
Alternativ KAP-KL	Tryggas genom försäkring. Löpande inbetalning av premie.

Bilaga

Beskrivning av det svenska pensionssystemet

I Sverige finns såväl lagstadgad som kollektivavtalsreglerad pension. Dessa pensioner kan kompletteras med ett privat pensionssparande.

Allmän pension

Den allmänna pensionen är en lagstadgad pension och utgör vanligen det huvudsakliga pensionsskyddet för en individ. Det är riksdag och regering som beslutar om reglerna för den allmänna pensionen och pensionsförmånerna hanteras av Försäkringskassan och Premiepensionsmyndigheten.

Tjänstepension

Tjänstepensionen är ett komplement till den allmänna pensionen. Reglerna för tjänstepensionen bestäms i förhandlingar mellan arbetsgivare och fackförbund inom respektive avtalsområde. För anställda i kommuner och landsting heter det nuvarande tjänstepensionsavtalet KAP-KL.

Privat pensionssparande

Ett privat pensionssparande är frivilligt och ska ses som ett komplement till allmän pension och tjänstepension. Privat pensionssparande kan ske i traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring eller via ett individuellt pensionssparande i bank.

Beskrivning av sjuk- och aktivitetsersättning samt allmän pension

Sjuk- och aktivitetsersättning

För att sjuk- och aktivitetsersättning ska beviljas av Försäkringskassan krävs att arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel. Ersättningen betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning beroende på graden av arbetsförmåga.

Aktivitetsersättning

Betalas ut till den som fyllt 19 men inte 30 år. Aktivitetsersättning beviljas för en begränsad tid. Storleken är beroende av tidigare inkomster. För den som får låg eller ingen inkomstgrundad aktivitetsersättning kan garantiersättning betalas ut.

Sjukersättning

Betalas ut till den som fyllt 30 år. Sjukersättning kan beviljas tillsvidare eller för en begränsad tid, beroende på om arbetsförmågan bedöms som permanent eller tillfällig. Storleken är beroende av tidigare inkomster. För den som får låg eller ingen inkomstgrundad sjukersättning kan garantiersättning betalas ut.

Ålderspension

Inkomstpension

Inkomstpensionen grundar sig på livsinkomsten. För varje år med pensionsgrundande inkomst tillgodoräknas den anställde en pensionsavgift på 16 % av lönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp. För de delar av lönen som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp tillgodoräknas ingen inkomstpension. Avgifterna för varje år läggs samman och räknas årligen om med hänsyn till reallöneutveckling och prisutveckling.

Inkomstpensionen kan tas ut tidigast från 61 års ålder, som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels pension och den betalas ut livslångt. Eftersom storleken på månadsutbetalningarna bland annat är beroende av medellivslängden blir pensionsbeloppet lägre ju tidigare pensionen börjar tas ut, och högre ju senare pensionen börjar tas ut. När pensionen börjat betalas ut indexeras den varje år med hänsyn till reallöne- och prisutvecklingen.

Premiepension

Premiepensionen grundar sig precis som inkomstpensionen på livsinkomsten. För varje år med pensionsgrundande inkomst avsätts 2,5 % av lönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp till premiepensionen. Pengarna placeras i en eller flera värdepappersfonder som den anställde väljer. Det val man gjort vid första tillfället gäller tills vidare. Den som vill kan flytta hela eller delar av sitt sparande till andra fonder.

Premiepensionen betalas, precis som inkomstpensionen, ut livslångt. Som tidigast kan den tas ut från 61 års ålder, som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels pension. Även under utbetalningstiden är premiepensionspengarna placerade i fonder. Den som vill kan vid pensioneringstidpunkten sälja sina fondandelar och istället omvandla dessa till en traditionell försäkring.

Tilläggs pension (f d ATP)

För födda 1938 – 1953 kan även tilläggs pension (f d ATP) betalas ut. Den totala ålderspensionen består till olika stor del av tilläggs pension, respektive inkomstpension och premiepension. Hur stor vardera delen är beror på födelseåret. Den som är född 1945 får t ex 9/20 av ålderspensionen i form av tilläggs pension, och 11/20 i form av inkomstpen-

sion och premiepension. Den totala ålderspensionen är garanterad till lägst den pension som tjänats in till och med 1994-12-31.

Garantipension

Garantipension kan betalas ut till den som har låg eller ingen inkomstgrundad pension alls. Garantipensionens storlek beror bland annat på hur många år man varit bosatt i Sverige och om man är ensamstående eller gift, registrerad partner eller sambo. Garantipensionen minskas enligt särskilda regler om man har rätt till tilläggspension, inkomstpension eller premiepension. Pensionen betalas ut tidigast från 65 års ålder.

Efterlevandepension

Efterlevandepensionernas storlek beror på de inkomster den avlidne haft. Om de efterlevande får låg eller ingen inkomstgrundad efterlevandepension kan garantipension respektive efterlevandestöd betalas ut.

Omställningspension

Om en person avlider kan efterlevande make, maka, registrerad partner eller sambo få omställningspension i 12 månader. För att räknas som sambo i pensions hänseende måste vissa krav uppfyllas.

Förlängd omställningspension

Om den efterlevande bor tillsammans med och har vårdanden om barn under 18 år, kan omställningspensionen förlängas med maximalt 12 månader utöver den normala utbetalningstiden. Omställningspensionen förlängs dock alltid till dess yngsta barnet fyller 12 år.

Barnpension

Den avlidnes barn får barnpension till dess de fyller 18 år, eller om de studerar, längst till och med juni månad det år de fyller 20 år.

Beskrivning av tjänstepensionsavtalet KAP-KL

KAP-KL (KollektivAvtalad Pension) omfattar anställda i kommuner, landsting, regioner och kommunala företag som är medlemmar i Pacta. KAP-KL gäller från och med 2006-01-01. Före KAP-KL har det funnits andra tjänstepensionsavtal, med delvis andra regler än de som beskrivs här nedan.

Pensionsförmåner i KAP-KL

- Avgiftsbestämd ålderspension
- Förmånsbestämd ålderspension eller livränta
- Särskild avtalspension enligt överenskommelse
- Särskild avtalspension för anställda inom räddningstjänsten
- Pension till efterlevande vuxen och barn
- Intjänad pensionsrätt 1997-12-31

För vilka gäller KAP-KL

KAP-KL gäller för arbetstagare som är anställda enligt AB, BEA, Med stud, PAN och RiB, och som inte omfattas av andra bestämmelser om pension i anställningen.

KAP-KL gäller inte för anställda som tillträder en ny anställning efter fyllda 67 år.

Anställda som avgått eller fått rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning före 2006 omfattas inte av KAP-KL utan istället av det tidigare pensionsavtal som gällde vid det aktuella tillfället.

Pensionsgrundande lön

Pensionsgrundande lön beräknas per kalenderår och är maximerad till 30 inkomstbasbelopp. Pensionsgrundande lön utgörs av löneförmåner i anställningen som betalats ut under året, till exempel:

- Kontant utbetald lön
- Semesterlön/semesterersättning
- Kompensation för fyllnadstid
- Kompensation för overtidsarbete
- Färdtidsersättning
- Tillägg för obekväm arbetstid
- Jour- och beredskapsersättning
- Tillägg vid förskjuten arbetstid

Vid ledighet på grund av sjukdom, olycksfall, arbetsskada, fackligt förtroendeuppdrag och ledighet enligt Föräldraledighetslagen räknas även lönebortfallet som pensionsgrundande lön.

Pensionsunderlag - genomsnittslön

De förmånsbestämda pensionsförmånerna såsom förmånsbestämd ålderspension, livränta, särskild avtalspension, intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och pension till efterlevande grundar sig på ett pensionsunderlag (genomsnittslön).

Vid beräkning av pensionsunderlaget bortser man från det år beräkningstidpunkten infaller (vanligen pensionsåret) och året före. För sjuårsperioden dessförinnan (beräkningsperioden) väljer man ut de fem år som har högst pensionsgrundande lön och beräknar pensionsunderlaget som ett medelvärde av dessa fem årslöner. För att göra årslönerna jämförbara över tiden räknas dessa först upp med förändringen av prisbasbeloppet från det år de tjänats in till beräkningsåret. Endast år då arbetstagaren varit anställd hela året räknas med i pensionsunderlaget.

En anställd som avgår med pension vid 65 år, får alltså sitt pensionsunderlag beräknat på de fem bästa löneåren under perioden 57 - 63 år.

År	1	2	3	4	5	6	7	8	<i>Pen- sions- året</i>
Ålder	57 år	58 år	59 år	60 år	61 år	62 år	63 år	64 år	65 år
<i>Pen- sions- under- lag</i>	Pensionsunderlaget är genomsnittet av de fem högsta förhöjda pensionsgrundande lönerna under beräkningsperioden.							Man bortser från pensionsåret och året före.	

Avgiftsbestämd ålderspension

Anställda tillgodoräknas varje år en pensionsavgift. Pensionsavgiften beräknas till en viss procent av samma års pensionsgrundande lön och betalas av arbetsgivaren till den försäkring den anställda väljer. Anställda som är födda 1946 eller tidigare, behåller pensionsavgifterna enligt det tidigare pensionsavtalet PFA.

Från och med 2007 är åldersgränsen för tillgodoräkning av pensionsavgifter 21 år.

<i>Inkomstår</i>	<i>Pensionsavgift</i>
2007	4,00 procent
2008 - 2009	4,25 procent
2010 -	4,50 procent

Den anställda väljer själv om pensionsavgiften ska betalas till en traditionell försäkring eller fondförsäkring. Dessutom kan han eller hon välja om försäkringen ska tecknas med återbetalningsskydd eller inte. Återbetalningsskydd innebär att pensionskapitalet betalas till familjen om den anställda avlider.

Om den anställda inte själv meddelar vilken försäkring pensionsavgiften ska sparas i, placeras den i en traditionell försäkring med återbetalningsskydd hos KPA Pension.

För att pensionsavgiften ska betalas till en pensionsförsäkring fordras att den överstiger en procent av årets inkomstbasbelopp. Om den inte gör det ska arbetsgivaren istället betala pensionsavgiften kontant direkt till den anställda.

Pensionen betalas ut efter överenskommelse med valt försäkringsbolag och kan tas ut tidigast från 55 år. Pensionen betalas ut livslångt, men kan även tas ut under en begränsad tid. Kortaste utbetalningstid är vanligen fem år.

Förmånsbestämd ålderspension

För att ha rätt till förmånsbestämd ålderspension krävs dels att den anställda under minst ett kalenderår i anställningen haft en pensionsgrundande årslön över 7,5 inkomstbasbelopp, dels att pensionsunderlaget (genomsnittslönen) överstiger 7,5 inkomstbasbelopp. Den förmånsbestämda ålderspensionen beräknas på den del av pensionsunderlaget (genomsnittslönen) som ligger över 7,5 inkomstbasbelopp. För pensionsavgångar under åren 2006 – 2011 finns övergångsregler om ett sammanvägt basbelopp istället för inkomstbasbelopp.

Födelseår	Pensionsnivå i procent av pensionsunderlaget	
	7,5 - 20 inkomstbasbelopp	20 – 30 inkomstbasbelopp
- 1946	62,50	31,25
1947	62,14	31,07
1948	61,79	30,89
1949	61,43	30,71
1950	61,07	30,54
1951	60,71	30,36
1952	60,36	30,18
1953	60,00	30,00
1954	59,64	29,82
1955	59,29	29,64
1956	58,93	29,46
1957	58,57	29,29
1958	58,21	29,11
1959	57,86	28,93
1960	57,50	28,75
1961	57,14	28,57
1962	56,79	28,39
1963	56,43	28,21
1964	56,07	28,04
1965	55,71	27,86
1966	55,36	27,68
1967 -	55,00	27,50

Förmånsbestämd ålderspension uppgår till ovan angivna procentsatser av pensionsunderlaget. Resultatet multipliceras med en tidsfaktor.

För full tidsfaktor krävs 30 års pensionsgrundande tid. Pensionsgrundande tid tillgodoräknas tidigast från 28 år och längst till 65 år. Som pensionsgrundande tid räknas anställningstid då pensionsavgifter enligt KAP-KL eller det tidigare pensionsavtalet PFA har tillgodoräknats. Från och med 2007 tillgodoräknas även tid för intjänad pensionsrätt 1997-12-31.

Den förmånsbestämda ålderspensionen kan tas ut tidigast vid avgång från 61 år. Pensionen betalas ut livslångt och kan tas ut antingen som hel pension eller partiell pension.

Livränta

En arbetstagare som avgår från sin anställning före 65 år utan genast börjande pension, har rätt till livränta istället för förmånsbestämd ålderspension. Som villkor för livräntan gäller detsamma som för förmånsbestämd ålderspension. Livräntan beräknas på den del av pensionsunderlaget som ligger över 7,5 inkomstbasbelopp. Sammanvägt basbelopp används inte vid beräkning av livränta.

Pensionsnivåerna är desamma som gäller för förmånsbestämd ålderspension. Tidsfaktorn beräknas enligt särskilda regler, bland annat kan tid för intjänad pensionsrätt 1997-12-31 komma att inte tillgodoräknas fullt ut.

Livränta kan tas ut tidigast från 61 år och senast från 67 år och betalas ut livslångt.

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31 har beräknats enligt reglerna i ett tidigare pensionsavtal och är fastställd till det högsta värdet av livräntan, och kompletteringspensionen per 1997-12-31. Det fastställda pensionsbeloppet räknas upp med inkomstbasbeloppet varje år. Från och med att pensionen börjat betalas ut, räknas den istället upp med prisbasbeloppets förändringar varje år.

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31 kan börja tas ut tidigast från 61 år och senast från 67 år. Den kan tas ut livslångt eller under en begränsad tidsperiod, antingen som hel pension eller partiell pension.

Särskild avtalspension för anställda inom räddningstjänsten

För att anställda inom räddningstjänsten ska kunna få särskild avtalspension krävs huvudsaklig tjänstgöring i uttryckningsstyrka. Den anställde ska också ha tillhört räddningstjänsten i minst 30 år, varav 25 år i uttryckningsstyrka. Särskild avtalspension betalas ut tidigast från 58 års ålder och längst till 65 år.

Pensionen beräknas på ett pensionsunderlag (genomsnittslön) och pensionsnivån är 73,5 procent av pensionsunderlaget upp till 7,5 inkomstbasbelopp. För den del av pensionsunderlaget som ligger mellan 7,5 och 30 inkomstbasbelopp är pensionsnivåerna desamma som för förmånsbestämd ålderspension.

Den särskilda avtalspensionen ska samordnas med förvärvsinkomst, i den mån denna överstiger 24 procent av ett prisbasbelopp, på så sätt att pensionen minskas med 73,5 procent av förvärvsinkomsten.

Övriga pensionsförmåner inom KAP-KL fortsätter att gälla under den tid som särskild avtalspension betalas ut.

Särskild avtalspension enligt överenskommelse

En arbetstagare och en arbetsgivare kan komma överens om hel eller partiell särskild avtalspension. Vid hel pension betalas den särskilda avtalspensionen ut från avgången och längst till 65 år. Vid partiell särskild avtalspension omregleras sysselsättningsgraden i anställningen och pensionen kan som mest motsvara arbetstidsbortfallet. Partiell särskild avtalspension betalas ut från omregleringstidpunkten och längst till 67 år.

Arbetstagaren och arbetsgivaren ska också komma överens om pensionens storlek, om pensionsavgifter ska fortsätta att betalas för avgiftsbestämd ålderspension och om pensionen ska samordnas med eventuell förvärvsinkomst och i så fall på vilket sätt.

Under den tid särskild avtalspension enligt överenskommelse betalas ut, bibehålls efterlevandepensionsskyddet enligt KAP-KL.

Pension till efterlevande

Om en anställd avlider kan en efterlevande make/maka, registrerad partner eller sambo få efterlevandepension. Pensionen betalas ut som ett månadsbelopp i 5 år efter dödsfallet.

Pension till efterlevande vuxen

<i>Pensionsunderlag uttryckt i inkomstbasbelopp</i>	<i>Pensionsnivå för denna del av inkomsten</i>
0 - 7,5	15 %
7,5 - 20	15 %
20 - 30	7,5 %

Den avlidnes barn kan få barnpension till dess de fyller 18 år, eller om de studerar till och med juni månad det år de fyller 20 år. Om fler än ett barn har pensionsrätt höjs det totala pensionsbeloppet och fördelas därefter lika mellan barnen.

<i>Pensionsunderlag uttryckt i inkomstbasbelopp</i>	<i>Pensionsnivå för denna del av inkomsten</i>
0 - 7,5	10 %
7,5 - 20	28 %
20 - 30	14 %

Basbeloppen

Inom pensionsområdet används tre olika basbelopp:

Inkomstbasbelopp	• 50 900 kronor år 2009. • Används vid fastställande av inkomsttaket för allmän pension. • Används för lönegränserna 7,5/20/30 basbelopp för de förmånsbestämda pensionsförmånerna i KAP-KL.
Förhöjt prisbasbelopp	• 43 600 kronor år 2009. • Används vid fastställande av pensionspoäng för tilläggspensionen inom den allmänna pensionen.
Prisbasbelopp	• 42 800 kronor år 2009. • Används vid fastställande av inkomsttaket för sjuk- och föräldrapenning. • Används vid värdesäkring under utbetalningstid av vissa pensionsförmåner enligt KAP-KL.